

УДК 351.755.2:343.851:343.541

Рудик В. А. – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри трудового права, адміністративного права та процесу Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету, м. Чернігів;

Пророченко В. В. – студент юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету, м. Чернігів

Організаційно-правові засади діяльності органів державної реєстрації актів цивільного стану у сфері протидії насильству в сім'ї на стадії укладення шлюбу

Питання насильства в сім'ї, з огляду на поширеність цього явища в суспільстві, розглядають на національному та міжнародному рівнях як масову проблему. Її розв'язання залежить переважно від якості правового регулювання та чіткої і злагодженої роботи державних органів. Головним аспектом такої діяльності є забезпечення прав і свобод людини, суспільного порядку та безпеки, створення механізмів профілактики та протидії цьому явищу. **Мета статті** полягає в тому, щоб на підставі аналізу чинного законодавства, повноважень органів державної влади у сфері протидії насильству в сім'ї сформулювати пропозиції щодо внесення змін до законодавства й оптимізації діяльності органів державної реєстрації актів цивільного стану та їх взаємодії з іншими вповноваженими органами з метою попередження домашнього насильства на стадії укладення шлюбу. **Методологічний інструментарій.** У процесі дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання правових явищ, зокрема діалектичний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, аналізу та синтезу. **Основні результати дослідження.** Усі заходи боротьби з насильством у сім'ї умовно поділяють на дві групи – з попередження та протидії насильству. У цьому дослідженні увагу акцентовано саме на заходах попередження насильства в сім'ї, досліджено механізм їх застосування на стадії укладення шлюбу. Автори вбачають за доцільне запровадити в сімейному законодавстві та практиці укладення шлюбу правило щодо обізнаності наречених про факт участі й у домашньому насильстві як кривдника. Із цією метою необхідно вжити комплекс заходів організаційно-правового характеру як законодавчим, так й органам виконавчої влади. По-перше, слід завершити роботу щодо запровадження в дію Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі. По-друге, доцільно врегулювати взаємозв'язок державних органів так, щоб доступ до цього реєстру мали державні органи реєстрації актів цивільного стану. По-третє, крім запровадження означеного Реєстру, необхідно ввести комплекс змін до сімейного законодавства та законодавчих актів, які регулюють діяльність органів юстиції. Зокрема, запропоновано доповнити Сімейний кодекс України ст. 30¹ «Взаємна обізнаність наречених про факт перебування на обліку в Єдиному державному реєстрі випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі як кривдника». У Законі України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» (ст. 14 «Державна

реєстрація шлюбу») запропоновано закріпити правило щодо необхідності ознайомлення наречених про можливість бути повідомленим про перебування/неперебування іншого нареченого на обліку в Реєстрі. Також обґрунтовано необхідність переглянути положення Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» стосовно визначення строку зберігання в Реєстрі персональних даних про кривдників, яких було притягнуто до відповідальності, з метою забезпечення задоволення інформаційного запиту наречених.

Ключові слова: насильство в сім'ї; попередження домашнього насильства; протидія домашньому насильству; кривдник; шлюб; жертва домашнього насильства.

Постановка проблеми. Питання насильства в сім'ї, з огляду на значне поширення цього явища в суспільстві, розглядають на національному та міжнародному рівнях як масштабну проблему.

Людину, її права, честь і гідність визнано найвищою соціальною цінністю. Кожна держава створює механізми протидії порушенням прав людини. Та, на жаль, протиправна поведінка, зокрема у сфері соціально-побутових відносин, є актуальною і в умовах сьогодення. Послаблення моральних принципів, зміна свідомості молодого покоління, соціальна напруженість у суспільстві, стрімкий розвиток інформаційних технологій і безконтрольне розповсюдження різноманітної негативної інформації, на нашу думку, є сприятливими факторами поширення явища домашнього насильства.

Вирішення питання протидії насильству в сім'ї безпосередньо залежить від якості правового регулювання, чіткої та злагодженої роботи державних органів. Головним аспектом такої діяльності є забезпечення прав і свобод людини, суспільного порядку та безпеки, розроблення механізмів профілактики та протидії цьому явищу.

Питання боротьби з побутовим насильством в українській науці постійно є предметом дослідження серед науковців різних галузей (психологів, соціологів, філософів, педагогів, медиків, юристів). Вони пропонують шляхи розв'язання саме проблеми організаційно-правового забезпечення протидії насильству в сім'ї, формулюють пропозиції щодо внесення змін до законодавства та вдосконалення роботи державних органів в означеній сфері.

Попри посиленій суспільний інтерес до окресленої проблематики (як з боку держави, громадських активістів, так і з боку власне громадян), питання насильства в сім'ї досі не вирішено, вони актуалізують пошук нових підходів до попередження та протидії побутовому насильству в різних його виявах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У юридичній науці зазначене питання активно досліджували як вітчизняні, так і іноземні науковці та практики. Аспекти окреслених проблем

розглянуто в працях В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурки, А. О. Галая, К. Б. Левченко, Т. М. Малиновської, О. М. Ткаленко, Г. О. Христова та ін. Однак аналіз наукових праць засвідчує, що в них переважно висвітлено питання протидії насильству в сім'ях, що вже зазнали цього явища. Актуальним, на нашу думку є дослідження саме організації діяльності державних органів щодо запобігання виникненню такого явища в молодих сім'ях ще на стадії їх створення.

Мета статті полягає в тому, щоб на підставі аналізу чинного законодавства, повноважень органів державної влади у сфері протидії насильству в сім'ї сформулювати пропозиції внесення змін до законодавства та оптимізації діяльності органів державної реєстрації актів цивільного стану, взаємодії їх з іншими вповноваженими органами з метою попередження домашнього насильства на стадії укладення шлюбу.

Виклад основного матеріалу. Насильство в сім'ї є найбільш латентною формою насильства, часто її не усвідомлюють ані жертви, ані представники влади, ані суспільство. Однак саме насильство в сім'ї спричиняє низку негативних суспільних явищ [1, с. 60].

Нині в Україні протидію насильству в сім'ї забезпечують широким комплексом взаємопов'язаних державно-правових, політичних, економічних, організаційних заходів, серед яких пріоритетне місце посідає адміністративно-правове регулювання. Досліджуючи організацію діяльності державних органів у сфері протидії насильству в сім'ї, не можна залишити поза увагою правове підґрунтя їхньої роботи, що охоплює міжнародно-правові акти та національне законодавство.

Серед основних міжнародних актів, які регулюють відносини у сфері протидії насильству в сім'ї, слід виокремити такі: Всесвітня декларація прав людини (1948), Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966), Конвенція про захист прав та основоположних свобод людини (1950), Конвенція про громадянство заміжньої жінки (1957), Декларація прав дитини (1986), Конвенція про права дитини (1989), Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979), Декларація про викорінення насильства стосовно жінок (1993), Конвенція ООН проти тортур і інших жорстких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (1984).

Україна підписала та ратифікувала ці міжнародні акти, у зв'язку із чим узяла на себе зобов'язання формувати національне законодавство у сфері захисту прав людини

загалом і протидії насильству в сім'ї зокрема, відповідно до міжнародних стандартів.

У протидії насильству в сім'ї бере активну участь Рада Європи. Комітет Міністрів прийняв низку рекомендацій державам-учасницям Ради Європи: Рекомендація № R(85)4 про насильство в сім'ї; Рекомендація № R(91)11 про сексуальну експлуатацію, порнографію, проституцію, а також про торгівлю дітьми та підлітками; Рекомендація № R(93)2 про медико-соціальні аспекти поганого поводження з дітьми; Рекомендація № R(2000)11 про боротьбу з торгівлею людьми в цілях сексуальної експлуатації, Рекомендація (2002)5 щодо захисту жінок від насильства, а також інші документи Ради Європи, які в певних аспектах стосуються питань насильства в сім'ї.

Узагальнюючи вимоги міжнародних актів, можна зауважити, що Україна зобов'язана попереджати, забороняти, карати насильство в сім'ї незалежно від статусу особи, що є насильником. Тому вважаємо за необхідне проаналізувати основні положення національного законодавства, що регулює питання протидії побутовому насильству.

Конституція України в ст. 28 передбачає, що ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Поряд із Конституцією України діють інші закони, які регулюють окремі питання боротьби з насильством у сім'ї.

Так, у Кодексі України про адміністративні правопорушення (ст. 173²) передбачено адміністративну відповідальність за вчинення насильства в сім'ї, що полягає в умисному вчиненні будь-яких дій фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування фізичного насильства, що не завдало фізичного болю та не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), унаслідок чого могло бути чи було завдано шкоду фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, а так само за невиконання захисного припису особою, стосовно якої його винесено, непроходження корекційної програми особою, яка вчинила насильство в сім'ї [2].

У Законі України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15 листопада 2001 року № 2789-III було регламентовано, що насильство може стосуватися різних членів сім'ї – подружжя, неповнолітніх дітей, батьків (у випадках насильства щодо них з боку дорослих дітей), інших членів сім'ї тощо, а також що члени

сім'ї, які вчинили насильство, несуть кримінальну, адміністративну чи цивільно-правову відповідальність.

На заміну морально застарілому закону 2017 року було прийнято Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», який закріплює новий механізм протидії домашньому насильству, визначає засади цієї діяльності суб'єктів, їхні права, функції та повноваження державних органів, а також заходи протидії домашньому насильству.

Узагальнюючи положення закону, заходи у сфері боротьби з домашнім насильством можна поділити на дві групи: заходи щодо запобігання домашньому насильству (ст. 19) та спеціальні заходи щодо протидії домашнього насильства (ст. 24).

До першої групи належать заходи, спрямовані на профілактику та попередження вчинення домашнього насильства:

1) вивчення ситуації та збирання згрупованих за критерієм статі статистичних даних про факти домашнього насильства;

2) організація та проведення галузевих і міжгалузевих досліджень стану, причин, передумов поширення домашнього насильства, ефективності законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, практики його застосування;

3) організація та проведення серед населення, зокрема дітей і молоді, інформаційних кампаній щодо запобігання та протидії домашньому насильству, роз'яснення його форм, виявів і наслідків;

4) розроблення та впровадження в навчальних закладах навчальних і виховних програм з питань запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема стосовно дітей;

5) залучення засобів масової інформації до проведення просвітницьких кампаній, спрямованих на виконання завдань у сфері запобігання домашньому насильству, зокрема формування небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед – постраждалих дітей, усвідомлення необхідності невідкладного повідомлення про випадки домашнього насильства, зокрема до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей;

6) організація та проведення спільних і спеціалізованих тренінгів, семінарів для фахівців, які працюють у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а також для працівників правоохоронних органів і суддів [3].

До спеціальних заходів протидії домашньому насильству, згідно із цим Законом належать заходи, спрямовані на розв'язання проблем у сім'ях, де домашнє насильство вже вчинено:

- 1) терміновий заборонний припис стосовно кривдника;
- 2) обмежувальний припис стосовно кривдника;
- 3) узяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи;
- 4) направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

Варто зауважити, що і закон, і науковці, які досліджують питання правового регулювання домашнього насильства, чітко розмежовують два, на перший погляд, тотожні, однак різні за змістом поняття – протидія та попередження насильства.

Із цього приводу Г. О. Горбова та В. В. Галуцько стверджують, що поняття «попередження» та «протидія» відрізняються різним змістовим і функціональним навантаженням, оскільки «попередження» зводиться, насамперед, до недопущення правопорушення, а «протидія», що є ширшим за значенням поняттям, – до комплексу заходів, які охоплюють як недопущення і профілактику, так і заходи, що вживають після вчинення правопорушення [4].

Досвід зарубіжних країн також пропонує практику застосування як виключно заходів попередження, так і заходів протидії насильству.

У цій статті увагу слід акцентувати на огляді заходів саме попередження домашнього насильства та визначити місце й участь органів юстиції в цьому адміністративно-правовому механізмі.

Новий закон 2017 року визначає одним із повноважень Центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, створення та забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі. Функціонування такого реєстру допоможе створити єдиний загальнодержавний облік усіх випадків насильства.

Єдиний державний реєстр випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі – це автоматизована інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, адаптування, зміни, поновлення, використання, поширення (розповсюдження, реалізації, передання), знеособлення і знищення визначених Законом даних про випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Цей Реєстр має містити комплекс інформації про випадки домашнього насильства та заходи, які вчиняють суб'єкти його протидії. Необхідно з'ясувати, як максимально ефективно та в межах правового поля можна використовувати інформацію із цього Реєстру з метою попередження домашнього насильства в майбутній сім'ї.

З-поміж заходів попередження домашнього насильства слід зауважити про умови укладення шлюбу, права й обов'язки наречених перед укладенням шлюбу. Зокрема, умовами укладення шлюбу є: добровільність, досягнення шлюбного віку, відсутність перешкод до укладення шлюбу. Однією з таких перешкод законодавець визначає стан здоров'я одного з подружжя, що може становити загрозу життю та здоров'ю іншому з подружжя або спільним дітям. З огляду на це, доцільно було б запровадити як додаткову умову для укладення шлюбу перевірку факту перебування чи неперехування нареченого(ї) на обліку в Державному реєстрі випадків насильства як кривдника під час укладення шлюбу. За своїм змістом ці факти є схожими, оскільки приховування як стану здоров'я, так і факту участі в домашньому насильстві як кривдника може становити загрозу порушення їхніх прав у майбутніх шлюбних відносинах.

Процедура укладення шлюбу є спрощеною. Частиною є випадки укладення шлюбу за добу. Серед сучасної молоді поширеним є знайомство в мережі Інтернет. Стрімкий розвиток стосунків, який завершується реєстрацією шлюбу, не завжди надає можливість добре пізнати людину й убезпечити себе від створення сім'ї з особою, схильною до насильства. Тому швидкий шлюб закладає підґрунтя для такого самого швидкого розлучення або ж через необізнаність наречених один щодо одного, їхнього стилю життя в минулому до випадків насильства в сім'ї в майбутньому.

З огляду на це, убачаємо за доцільне запровадити в сімейному законодавстві та практиці укладення шлюбу правило щодо обізнаності наречених про факт участі їх у домашньому насильстві як кривдника.

Із цією метою необхідно здійснити комплекс заходів організаційно-правового характеру як законодавцю, так і органам виконавчої влади.

По-перше, необхідно завершити роботу щодо запровадження в дію Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі. Позиції в суспільстві щодо необхідності створення такого реєстру є різні.

Деякі науковці стверджують, що такий крок може стати загрозою для потерпілих від домашнього насильства в разі повідомлення про такий факт; ці норми суперечать міжнародним стандартам прав людини; зазначений реєстр буде містити інформацію, що належить за законодавством до конфіденційної, а доступ до неї матиме широке коло суб'єктів [5; 6]. Питання, безперечно, є дискусійним. Ми схилиємося до думки щодо необхідності запровадження такого реєстру, який виконуватиме роль одного зі стримувальних факторів щодо вчинення насильства в сім'ї.

По-друге, ведення Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі за законом покладено на центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству (Міністерство соціальної політики України). Однак, обґрунтовуючи свою позицію про впровадження заходів попередження насильства в сім'ї на стадії укладення шлюбу, вважаємо за доцільне врегулювати взаємозв'язок державних органів так, щоб доступ до цього Реєстру мали державні органи реєстрації актів цивільного стану.

По-третє, крім запровадження Реєстру, доцільно внести комплекс змін до сімейного законодавства та законодавчих актів, які регулюють діяльність органів юстиції.

Зокрема, пропонуємо доповнити Сімейний кодекс України ст. 30¹ такого змісту:

«Стаття 30¹. Взаємна обізнаність наречених про факт перебування на обліку в Єдиному державному реєстрі випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі як кривдника

1. Наречені зобов'язані повідомити один одного про факт участі у домашньому насильстві як кривдника та перебування їх на обліку в Єдиному державному реєстрі випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

2. Держава забезпечує створення умов для отримання інформації з Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

3. Порядок одержання інформації з Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі наречених встановлює Кабінет Міністрів України.

4. Інформація, отримана з Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі, на запит одного з наречених є таємницею і повідомляється лише нареченим».

У Законі України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» (ст. 14 «Державна реєстрація шлюбу») закріпити правило щодо необхідності ознайомлення наречених про можливість бути повідомленим про перебування/неперебування іншого нареченого на обліку в Реєстрі. В організаційних актах діяльності державних органів реєстрації актів цивільного стану доцільно передбачити обов'язок посадових осіб повідомляти наречених про можливість отримання інформації з такого Реєстру під час подання заяви на укладення шлюбу.

Крім цього, слід переглянути положення Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» щодо визначення строку зберігання в Реєстрі персональних даних про кривдників, яких було притягнуто до відповідальності, з метою забезпечення задоволення інформаційного запиту наречених.

Кабінету Міністрів України необхідно розробити порядок збирання, зберігання та розповсюдження інформації Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Висновки. Перелік заходів, яких доцільно вжити задля запровадження та ефективної роботи Реєстру на шляху протидії домашньому насильству, не є вичерпним. До остаточного створення Реєстру та врегулювання взаємодії державних органів у використанні інформації з нього складно прогнозувати, які ще зміни організаційно-правового забезпечення необхідно провести. Пошук шляхів вирішення досліджуваних питань, а також інших проблем, що можуть постати в процесі реформування роботи органів державної влади у сфері протидії домашньому насильству, може стати предметом подальших наукових досліджень і дискусій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колос Л. Є. Насильство щодо жінок і вироблення концепції його подолання / Л. Є. Колос // Дотримання прав жінок та завдання правоохоронних органів України. – Харків : Регіон-інформ, 1999. – С. 58–68.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] : Закон України від 7 груд. 1984 р. № 8073-X. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. – Назва з екрана.

3. Про запобігання та протидію домашньому насильству [Електронний ресурс] : Закон України від 7 груд. 2017 р. № 2229-VIII. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2229-19>. – Назва з екрана.

4. Горбова Г. О. Адміністративно-правове регулювання протидії насильству в сім'ї: монографія / Г. О. Горбова, В. В. Галуцько. – Київ : Ін-т публ. права, 2016. – 226 с.

5. Левченко К. Реєстр випадків домашнього насильства суперечить міжнародним стандартам [Електронний ресурс] / К. Левченко. – Режим доступу: https://ua.censor.net.ua/news/3054665/reustr_vypadkiv_domashnogo_nasystva_superechyt_mijnarodnym_standartam_upovnovajena_z_gendernyh_pytan. – Назва з екрана.

6. Легенька М. Створення Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства може лише загострити проблему [Електронний ресурс] / М. Легенька. – Режим доступу: https://humanrights.org.ua/material/stvorennja_jedinogo_derzhavnogo_rejstru_vypadkiv_domashnogo_mozhe_lishe_zagostriti_problemu_la_stradaukrajina. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Kolos, L.Ye. (1999). *Nasylstvo shchodo zhinok i vyroblennia kontseptsii yoho podolannia* [Violence against women and developing a concept for overcoming]. *Dotrymannia prav zhinok ta zavdannia pravookhoronnyh orhaniv Ukrainy, Observance of women's rights and the tasks of law enforcement agencies of Ukraine*, 56-68. Kharkiv: Rehon-inform [in Ukrainian].

2. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia: vid 7 hrud. 1984 r. No. 8073-X [Code of Ukraine on Administrative Offenses from December 7, 1984, No. 8073-X]. (n.d.). *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> [in Ukrainian].

3. Zakon Ukrainy "Pro zapobihannia ta protydyiu domashniomu nasylstvu": vid 7 hrud. 2017 r. No. 2229-VIII [Law of Ukraine "On Preventing and Combating Domestic Violence" from December 7, 2017, No. 2229-VIII]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2229-19> [in Ukrainian].

4. Horbova, H.O. & Halunko, V.V. (2016). *Admsnistratyvno-pravove rehulivannia protydii nasylstvu v simi* [Administrative-legal regulation of counteraction to domestic violence]. Kyiv: In-t publ. prava [in Ukrainian].

5. Levchenko, K. *Reiestr vypadkiv domashnioho nasylstva superechyt mizhnarodnym standartam* [The register of cases of domestic violence is contrary to international standards]. Retrieved from https://ua.censor.net.ua/news/3054665/reustr_vypadkiv_domashnogo_nasylstva_superechyt_mijnarodnym_standartam_upovnovajena_z_gendernyh_pytan [in Ukrainian].

6. Lehenka, M. *Stvorennia Yedynoho derzhavnogo rejstru vypadkiv domashnoho nasylstva mozhe lyshe zahostryty problemu* [Creating a Unified State Register of Domestic Violence can only exacerbate the problem]. Retrieved from https://humanrights.org.ua/material/stvorennja_jedinogo_derzhavnogo_rejstru_vypadkiv_domashnogo_mozhe_lishe_zagostriti_problemu_la_stradaukrajina [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 28.08.2018

Rudyk V. – Ph.D in Law, Associate Professor, Head of the Department of Labor Law, Administrative Law and the Process of the Educational and Scientific Institute of Law and Social Technologies of the Chernihiv National Technological University, Chernihiv, Ukraine; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9665-9461>;

Prorochenko V. – Student of the Faculty of Law of the Educational and Scientific Institute of Law and Social Technologies of the Chernihiv National Technological University, Chernihiv, Ukraine

Organizational and Legal Principles of Activity Bodies of Public Registration of Activities of the Civil Situation in the Field of Countervailing Violence in the Family at the Stage of the Planning of the Slave

The issue of domestic violence, due to the widespread spread of this phenomenon in society, is viewed on a national and international level as a major problem. Its solution depends predominantly on the quality of legal regulation and the precise and coordinated work of public authorities. The main aspect of such activities is the provision of human rights and freedoms, public order and security, the creation of mechanisms for prevention and control of this phenomenon. Despite the public interest in this issue, both from the state, from civil activists and from the citizens themselves, the issue of domestic violence has not yet been resolved and requires the search for new approaches to prevention and struggle. The purpose of the paper is to formulate proposals for amending the legislation and optimizing the activities of the state registration bodies of civil status and their interaction with other authorized bodies on the basis of analysis of the current legislation, powers of state authorities in the field of counteraction to domestic violence, with the aim of prevention of domestic violence at the stage of marriage. In the process of research were used general scientific and special methods of knowledge of legal phenomena, in particular dialectic, comparative law, formal legal method, method of analysis and synthesis. All measures to combat domestic violence are divided into two groups – prevention and counteraction to violence. In this study, the authors focus on measures to prevent violence in the seven, and explore the mechanism of their application at the stage of marriage. The authors see fit to introduce in the family law and practice of marriage a rule on the awareness of brides about the fact that they participate in domestic violence as an abuser. To this end, it is necessary to carry out a set of measures of organizational and legal nature both for legislators and executive authorities. Firstly, it is necessary to complete work on the introduction into the operation of the Unified State Register of Domestic Violence and Gender-Based Violence. Secondly, it is expedient to regulate the interconnection of state bodies in such a way that access to this register was provided by state bodies for registration of acts of civil status. Thirdly, in addition to the introduction of the designated Register, it is necessary to carry out a package of changes to the family law and legislative acts regulating the activities of the justice bodies. In particular, it is proposed to supplement the Family Code of Ukraine with Article 30¹ – Mutual awareness of the brides about the fact of being registered in the Unified State Register of cases of domestic violence and violence on the basis of

gender as an offender. In the Law of Ukraine «On State Registration of Civil Status Acts» (Article 14 «State Registration of Marriages»), it is proposed to establish a rule on the need for brides to be informed about the possibility of being informed of the presence/absence of another fiancée in the Register. It is proposed to reconsider the provisions of the Law of Ukraine «On Prevention and Combating Domestic Violence» in terms of determining the term of storage in the Register of Personal Data on Offenders who were prosecuted in order to ensure the satisfaction of the information request of the brides.

Keywords: violence in the family; domestic violence prevention; domestic violence; offender; marriage; domestic violence victim.